

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОДІАГНОСТИЧНИХ МЕТОДІВ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Загальна кількість годин – 2

Форми занять: інтерактивна лекція (2 години)

План заняття

1. Психодіагностика та психологічний супровід навчально-виховного процесу.
2. Особливості розвитку ВНД та психофізіологічні основи психічного розвитку дитини (дітей дошкільного віку; учнів початкової школи; підлітків; юнаків та дівчат).
3. Методи дослідження індивідуально-типологічних особливостей учнів в професійній діяльності педагога: методи дослідження темпераменту, характеру.

Анотація

Місце, роль та значення психологічної складової педагогічного процесу, психологічних рекомендацій; упровадження досягнень психологічної науки в практику: осмислення застосування психотехнологій. Поняття: розвиток, формування, метод, засоби. Предмет «технологізації» у процесі створення розвиваючого та формуючого середовища, використання результатів психодіагностичних досліджень у вирішенні педагогічних задач.

Центральна нервова система: сила, рухливість, урівноваженість; функціонування взаємозв'язку з ендокринною та гуморальною системами організму; типологічні особливості нервової системи (темперамент). Вплив темпераменту на діяльність людини: трудову, навчальну, ігрову; розумовий та емоційно-вольовий розвиток людини. Залежність прояву сили, врівноваженості

і рухливості нервової системи (темпераменту) від змісту та умов діяльності людини; позитивна або негативна роль. Типологія нервової системи І. П. Павлова, Гіппократа.

Методи дослідження особливостей темпераменту особистості учня: опитувальник формально-динамічних властивостей індивідуальності (ОФДСІ) В.М. Русалова; тест-опитувальник Г. Айзенка для діагностики властивостей і типу темпераменту (EPQ, Форма А); опитувальник «Дослідження психологічної структури темпераменту» Б.І. Смирнова; темпінг-тест за Ільїним М.; опитувальник Х. Смішека «Діагностика типів акцентуації рис характеру і темпераменту за К. Леонгардом; дослідження пізнавальних психічних процесів; методи дослідження ціннісно-мотиваційної сфери; методи дослідження пізнавальної активності; методи дослідження особистісно-вольової сфери; методи дослідження здібностей).

Питання для самоперевірки

1. Назвіть основні властивості ЦНС.
2. Дайте визначення поняттям «психодіагностика», «психологічний супровід».
3. Що лежить у основі типології нервової системи І. П. Павлова, Гіппократа.
4. Назвіть формальні теорії видів темпераменту.
5. Назвіть типи темпераменту за І.Кантом.
6. Назвіть енергетичні теорії темпераменту.
7. У чому полягає новий підхід у розумінні темпераменту В.Вундта?
8. Які методики виявлення типів темпераменту та його властивостей ви знаєте?
9. У чому полягає суть опитувальника формально-динамічних властивостей індивідуальності (ОФДСІ) В.М. Русалова.
10. У чому полягає суть визначення переважаючого типу темпераменту

11. У чому полягає суть опитувальника формально-динамічних властивостей індивідуальності (ОФДСІ) В.М. Русалова
12. У чому полягає суть тест-опитувальника Г. Айзенка для діагностики властивостей і типу темпераменту (EPQ, Форма А)
13. У чому полягає суть опитувальника «Дослідження психологічної структури темпераменту» Б.І. Смирнова
14. У чому полягає суть властивостей і формули темпераменту.
15. У чому полягає суть опитувальника Х. Смішека «Діагностика типів акцентуації рис характеру і темпераменту за К. Леонгардом

Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. М. Р. Петровська. Психологія. - М: вид-во «Альга», 2002
2. Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.], Т.1. Теоретико-методологічні проблеми генетичної психології. - К.: Форум, 2002.
3. Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.], Т. 2. Моделювання психологічних новоутворень. - К.: Форум, 2002
4. Є.П. Ільїн. Диференційна психофізіологія - СПб: вид-во «Пітер», 2001
5. Кречмер Е. Теорія темпераментів. / / Психологія індивідуальних відмінностей. Хрестоматія. М., 2000.
6. Загальна психологія / За ред. С. Д. Максименка. - К.: Форум, 2000.
7. Белоус В. В. К исследованию влияния типов темперамента на эффективность индивидуальной и совместной деятельности // Вопр. психологии. - 1986. - № 3.
8. http://stud.com.ua/3592/psihologiya/osnovi_zagalnoyi_psihologiyi
9. <http://lib.iitta.gov.ua/>
10. http://www.universalinternetlibrary.ru/book/50726/chitat_knigu.shtml#t3

Орієнтовний перелік проблемних питань для самоосвіти в міжкурсовий період в межах зазначеної теми

1. Якими властивостями психічної діяльності характеризується темперамент?
2. Яке поєднання властивостей вищої нервової діяльності І. П. Павлов зробив засадовим при поділі темпераменту на типи?
3. У чому виявляються особливості поведінки екстраверта?
4. У чому виявляються особливості поведінки інтроверта?
5. Як може позначатися темперамент на формуванні рис особистості?
6. У чому полягає виховання темпераменту?
7. Яку роль у діяльності фахівця в системі суб'єктних відносин відіграє знання темпераменту людини?
8. У чому може виявлятися врахування вчителем, лікарем особливостей темпераменту учня або пацієнта?
9. Чи тотожні поняття «тип вищої нервової діяльності» та «темперамент»? Аргументуйте свою відповідь.
10. Чи можна стверджувати, що властивості темпераменту є природженими?
11. Чи завжди динаміка поведінки людини адекватно характеризує її темперамент?
12. Чи є екстравертність або інтровертність особистості закономірним виявом певного типу темпераменту?
13. Чи може темперамент людини зазнавати істотних змін упродовж життя?
14. Чи можна стверджувати, що темперамент безпосередньо впливає на формування рис характеру людини?
15. Чи можна дійти висновку про темперамент особистості за яскравими, але епізодичними виявами її поведінки? В яких життєвих ситуаціях темперамент виявляється найбільш повно?

16. Залежно від станів людини в неї можуть змінюватися темп мовлення, емоційна збудливість. Чи завжди ці особливості належать до темпераменту? Визначіть ті особливості, які належать до темпераменту, і ті, що зумовлені мотиваційним чинником. За якими ознаками це можна встановити?

17. Чи завжди індивідуально-психологічні властивості людини, що виявляються в ранньому дитинстві, зберігаються в подальшому її житті? Чим це можна пояснити?

18. Які поєднання типів темпераменту найчастіше зустрічаються? Чим це можна пояснити психологічно?